overeenstemming

Mentale belasting en andere werkdruk

Gezondheid [1]

Beschrijving van het risico

Mentale belasting ontstaat door werkdruk en ongewenste omgangsvormen zoals seksuele intimidatie, pesten en discriminatie. Deze en andere vormen van mentale belasting zoals het ervaren van een te grote verantwoordelijkheid, kunnen leiden tot werkstress die herkenbaar is als gezondheidsschade in de vorm van bijvoorbeeld hoofdpijn, oververmoeidheid, burnout en hart- en vaatziekten.

Mentale belasting komt bij het inzamelen van afval voor bij zijbelading waarbij een belader alleen werkt. De belader heeft tijdens het beladen geen zicht op de chauffeursplek en moet in zijn eentje veel verschillende taken uitvoeren. De belader zorgt voor het legen van containers en houdt de verkeersveiligheid in de gaten. Er is geen aanspraak van en samenwerking met collega's. Er zijn omstandigheden waarin een onoverzichtelijke situatie ontstaat bijvoorbeeld als er geen zicht is waar omstanders lopen.

Definities

De wetgever geeft de navolgende definities met korte toelichting.

- Seksuele intimidatie

Onder seksuele intimidatie wordt verstaan enige vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd. Onder seksuele intimidatie kunnen vallen:
Dubbelzinnige opmerkingen, pornografische of pornografisch getinte plaatjes op het werk, onnodig aanraken, gluren, seksuele chantage, promotie en beslissingen laten afhangen van seksuele handelingen, aanranding en verkrachting.

- Pesten

Onder pesten wordt verstaan alle vormen van intimiderend gedrag met een structureel karakter, van een of meerdere werknemers (collega’s, leidinggevenden) gericht tegen een werknemer of een groep van werknemers die zich niet kan of wil verdedigen tegen dit gedrag. Van belang bij pesten is het dat het niet gaat om een eenmalige gedraging. Het vertoonde gedrag moet zich herhalen om het onder het onderwerp pesten te kunnen scharen. Daarbij zijn altijd de volgende rollen aan te wijzen: slachtoffer(s), pester(s), omstander(s) en doorbreker(s) (medewerkers die het pesten aanhangig maken).

- Discriminatie

Discriminatie is het ongelijk behandelen en achterstellen van mensen op basis van kenmerken die er niet toe doen. Denk aan afkomst, sekse, huidskleur, seksuele voorkeur, leeftijd, religie, politieke voorkeur,

handicap of chronische ziekte, ongelijke beloning.

- Werkdruk

Er is sprake van werkdruk als een werknemer niet kan voldoen aan de gestelde kwalitatieve en kwantitatieve taakeisen. Met taakeisen worden bedoeld de eisen die aan het werk gesteld worden. Ook te lage werkdruk kan negatieve gevolgen hebben voor werkstress. Het ervaren en omgaan met werkdruk is heel persoonlijk. De ene medewerker kan beter met werkdruk omgaan dan de andere. Daarnaast spelen regelmogelijkheden (zeggenschap) over het werk een grote rol bij het voorkomen van werkdruk.

Welke maatregelen zijn verplicht?

De werkgever neemt in elk geval de volgende verplichte maatregelen; klik voor de inhoud van de betreffende maatregel in de tabel geheel onderaan op deze pagina:

- Paragraaf Wat is verplicht? van Beschrijven psychosociale arbeidsbelasting en maatregelen in RI&E
- Voorlichten over mentale belasting
- Paragraaf Wat is verplicht? van Communiceren en alarmeren bij psychosociale arbeidsbelasting (psa)
- Aanstellen van vertrouwenspersoon
- Opvangen slachtoffer en nazorg verlenen na incident
- Paragraaf Wat is verplicht? van Beperken mentale belasting

Wet en regelgeving
Arbowet, Arbobesluit en arboregelgeving

Arbeidsomstandighedenwet

- Artikel 3 Arbowet inzake Het voeren van een beleid ter voorkoming of beperking van psychosociale arbeidsbelasting
- Artikel 5 Arbowet inzake Inventarisatie en evaluatie van risico's
- Artikel 8 Arbowet inzake Voorlichting en onderricht
- Artikel 9 Arbowet lid 2 en 3 inzake Melding en registratie van arbeidsongevallen en beroepsziekten

Arbeidstijdenwet

- Arbeidstijdenwet [2]

Arbeidsomstandighedenbesluit

- Artikel 2.15 Arbobesluit inzake Maatregelen ter voorkoming of beperking van psychosociale arbeidsbelasting

Besluiten op basis van Arbeidstijdenwet

Zie samenvatting rij-, rust- en arbeidstijden voor de afvalbranche [3] die is gebaseerd op de volgende regelingen:

- Arbeidstijdenbesluit [4] geldend voor niet-rijdend personeel, chauffeurs van een bestelwagen met laadvermogen tot 500 kg en van Verordening EG/561/2002 en Arbeidstijdenbesluit vervoer (Atb - Vervoer) vrijgestelde vrachtwagens
- Arbeidstijdenbesluit vervoer [5] geldend voor bemanning - chauffeur en bijrijder - van een vrachtwagen met laadvermogen van meer dan 500 kg en minder dan 3500 kg toegelaten massa op het kentekenbewijs
- Arbeidstijdenbesluit vervoer inclusief Verordening EG/561/2002 en EU/165/2014 geldend voor bemanning - chauffeur en bijrijder - van een vrachtwagen met maximum toegelaten massa vanaf 3500 kg op het kentekenbewijs tenzij hiervan vrijgesteld voertuig

Overige wet- en regelgeving

- Wegenverkeerswet 1994
- Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990)
- CAO Grondstoffen, Energie en Omgeving
- CAO Beroepsgoederenvervoer en verticaal transport

Meer informatie
- Samenvatting rij-, rust- en arbeidstijden voor de afvalbranche [3]
- Website met oplossingen [6] voor seksuele intimidatie, pesten, en werkdruk uit andere branches
- Nederlandse Arbeidsinspectie, Basisinspectiemodule Arbeidstijdenwet [7] (2017)
- Nederlandse Arbeidsinspectie, Basisinspectiemodule Intern ongewenst gedrag [8] (2020)

- Nederlandse Arbeidsinspectie, Interne werkinstructie (voorheen: Basisinspectiemodule) Werkstress door werkdruk voorkomen en beperken [9] (2023)
- Website Arboportaal [10]
- Website van het A&O fonds Gemeenten Arbocatalogus gemeentelijke organisaties onderdeel Werkdruk [11]
- Kennisdossiers mentale belasting op Arbokennisnet [12]
- Wegwijzer pesten [13], TNO (2015)
- Werkdruk [14] op de website van FNV
- Pesten, intimidatie en discriminatie [15] op de website van FNV
- Nederlandse Arbeidsinspectie voor het melden van oneerlijk, ongezond of onveilig werk [16]

Selecteer in de tabel een maatregel om te bekijken, of maak een selectie voor een printervriendelijke versie of om als PDF op te slaan.

Risico	Maatregelen	Arbeidshygiënische Strategie
Mentale belasting en andere werkdruk	☐ Beschrijven psychosociale arbeidsbelasting en maatregelen in RI&E [17]	Wettelijke verplichting
	☐ Voorlichten over mentale belasting [18]	Wettelijke verplichting
	☐ Communiceren en alarmeren bij psa [19]	Technische maatregelen
	☐ Aanstellen vertrouwenspersoon [20]	Organisatorische maatregelen
	☐ Beperken van mentale belasting [21]	Organisatorische maatregelen
	☐ Meten werkstress [22]	Organisatorische maatregelen
	☐ Opvangen slachtoffer en nazorg verlenen na incident ongewenst gedrag [23]	Organisatorische maatregelen

Source URL: https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/risico/mentale-belasting-en-andere-werkdruk

Links
[1] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/tags/gezondheid
[2] http://wetten.overheid.nl/BWBR0007671
[3] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/sites/default/files/afvalbedrijven/toepassing_atw_in_afvalbranche.pdf
[4] https://wetten.overheid.nl/BWBR0007687
[5] http://wetten.overheid.nl/BWBR0009386
[6] https://www.arbocataloguspsa.nl/afval/start/
[7] https://www.nlarbeidsinspectie.nl/publicaties/richtlijnen/2017/04/14/bim-arbeidstijdenwet
[8] https://www.nlarbeidsinspectie.nl/publicaties/richtlijnen/2020/09/01/bim-intern-ongewenst-gedrag
[9] https://www.nlarbeidsinspectie.nl/publicaties/richtlijnen/2023/02/14/werkinstructie-werkstress-door-werkdruk-voorkomen-en-beperken
[10] http://www.arboportaal.nl/onderwerpen/psychosociale-belasting
[11] https://arbocatalogus.aeno.nl/
[12] http://www.arbokennisnet.nl/kennisdossier_psa.html
[13] https://www.monitorarbeid.tno.nl/nieuws/kwart-van-de-werknemers-ooit-gepest
[14] https://www.fnv.nl/werk-inkomen/veilig-gezond-werken/werkdruk
[15] https://www.fnv.nl/werk-inkomen/veilig-gezond-werken/pesten-intimidatie-discriminatie
[16] https://www.nlarbeidsinspectie.nl/onderwerpen/melden/oneerlijk-onveilig-ongezond-werk-of-arbeidsuitbuiting-melden
[17] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/beschrijven-psychosociale-arbeidsbelasting-en-maatregelen-in-rie
[18] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/voorlichten-over-mentale-belasting
[19] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/communiceren-en-alarmeren-bij-psa
[20] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/aanstellen-vertrouwenspersoon
[21] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/beperken-van-mentale-belasting
[22] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/meten-werkstress
[23] https://arbocatalogus-afvalbranche.nl/maatregel/opvangen-slachtoffer-en-nazorg-verlenen-na-incident-ongewenst-gedrag